

Облагаем доход на завършилите в лв.

Висше училище/Професионално направление	Стойност
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Информатика и компютърни науки	5592
Американски университет в България - Благоевград, Администрация и управление	4568
Нов български университет - София, Информатика и компютърни науки	4333
Американски университет в България - Благоевград, Информатика и компютърни науки	3908
Технически университет - София, Комуникационна и компютърна техника	3829
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Математика	3806
Висше училище по мениджмънт - Варна, Администрация и управление	3748
Американски университет в България - Благоевград, Икономика	3432
Нов български университет - София, Комуникационна и компютърна техника	3372
Медицински университет - София, Обществено здраве	3302
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Икономика	3200
Университет по библиотекознание и информационни технологии - София, Информатика и компютърни науки	3065
Медицински университет - Пловдив, Обществено здраве	3060
Висше училище по застраховане и финанси - София, Икономика	2956
Медицински университет - Плевен, Медицина	2849
Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна, Медицина	2840
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", Информатика и компютърни науки	2782
Технически университет - София, Математика	2780
Минно-геоложки университет "Св. Иван Рилски" - София, Машинно инженерство	2767
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Комуникационна и компютърна техника	2742
Тракийски университет - Стара Загора, Медицина	2734
Медицински университет - Пловдив, Медицина	2734
Нов български университет - София, Администрация и управление	2731
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Медицина	2696
Американски университет в България - Благоевград, Политически науки	2668
Американски университет в България - Благоевград, Обществени комуникации и информационни науки	2635
Минно-геоложки университет "Св. Иван Рилски" - София, Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми	2634
Минно-геоложки университет "Св. Иван Рилски" - София, Електротехника, електроника и автоматика	2611
Висше военноморско училище "Никола Йонков Вапцаров" - Варна, Комуникационна и компютърна техника	2592
Военна академия "Георги Стойков Раковски" - София, Военно дело	2588
Медицински университет - София, Медицина	2575
Химикотехнологичен и металургичен университет - София, Електротехника, електроника и автоматика	2573
Технически университет - София, Общо инженерство	2567
Технически университет - София, Електротехника, електроника и автоматика	2551

Висше училище/Професионално направление	Стойност
Минно-геоложки университет "Св. Иван Рилски" - София, Общо инженерство	2531
Химикотехнологичен и металургичен университет - София, Металургия	2510
Бургаски свободен университет, Информатика и компютърни науки	2494
Технически университет - София, Енергетика	2471
Технически университет - Варна, Комуникационна и компютърна техника	2451
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Администрация и управление	2380
Нов български университет - София, Икономика	2375
Медицински университет - Плевен, Обществено здраве	2374
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Физически науки	2365
Висше училище по телекомуникации и пощи - София, Комуникационна и компютърна техника	2350
Висше транспортно училище "Тодор Каблешков" - София, Комуникационна и компютърна техника	2324
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Политически науки	2316
Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна, Обществено здраве	2314
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Информатика и компютърни науки	2291
Технически университет - София, Администрация и управление	2283
Медицински университет - София, Фармация	2231
Технически университет - София, Транспорт, корабоплаване и авиация	2231
Военна академия "Георги Стойков Раковски" - София, Национална сигурност	2208
Русенски университет "Ангел Кънчев", Информатика и компютърни науки	2194
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Психология	2194
Химикотехнологичен и металургичен университет - София, Материали и материалознание	2182
Икономически университет - Варна, Информатика и компютърни науки	2175
Университет за национално и световно стопанство - София, Икономика	2172
Висше транспортно училище "Тодор Каблешков" - София, Електротехника, електроника и автоматика	2170
Русенски университет "Ангел Кънчев", Електротехника, електроника и автоматика	2127
Нов български университет - София, Обществено здраве	2126
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Информатика и компютърни науки	2121
Висше транспортно училище "Тодор Каблешков" - София, Архитектура, строителство и геодезия	2115
Нов български университет - София, Политически науки	2083
Лесотехнически университет - София, Администрация и управление	2079
Русенски университет "Ангел Кънчев", Здравни грижи	2069
Нов български университет - София, История и археология	2068
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Здравни грижи	2060
Нов български университет - София, Национална сигурност	2053
Университет по хранителни технологии - Пловдив, Електротехника, електроника и автоматика	2047
Нов български университет - София, Филология	2030
Университет по библиотекознание и информационни технологии - София, Национална сигурност	2026
Бургаски свободен университет, Комуникационна и компютърна техника	2019
Минно-геоложки университет "Св. Иван Рилски" - София, Архитектура, строителство и геодезия	1997
Технически университет - Габрово, Електротехника, електроника и автоматика	1993
Международно висше бизнес училище - Ботевград, Администрация и управление	1990
Висше училище по мениджмънт - Варна, Икономика	1983
Университет за национално и световно стопанство - София, Политически науки	1976
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Филология	1974
Университет за национално и световно стопанство - София, Администрация и управление	1973
Технически университет - София, Машинно инженерство	1973
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Спорт	1958
Академия на Министерството на вътрешните работи - София, Национална сигурност	1957
Химикотехнологичен и металургичен университет - София, Химични технологии	1950
Колеж по мениджмънт, търговия и маркетинг - София, Икономика	1949
Технически университет - Габрово, Материали и материалознание	1943
Технически университет - Габрово, Машинно инженерство	1936
Академия на Министерството на вътрешните работи - София, Администрация и управление	1934
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Теория и управление на образованието	1934
Нов български университет - София, Биологически науки	1933
Нов български университет - София, Психология	1920
Лесотехнически университет - София, Туризм	1920
Висше транспортно училище "Тодор Каблешков" - София, Машинно инженерство	1915
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Фармация	1914
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Теория и управление на образованието	1906
Тракийски университет - Стара Загора, Обществено здраве	1897
Тракийски университет - Стара Загора, Енергетика	1886
Русенски университет "Ангел Кънчев", Комуникационна и компютърна техника	1876
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Социология, антропология и науки за културата	1872
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Биотехнологии	1869
Технически университет - Варна, Електротехника, електроника и автоматика	1869
Бургаски свободен университет, Електротехника, електроника и автоматика	1869
Минно-геоложки университет "Св. Иван Рилски" - София, Биотехнологии	1868
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Теория и управление на образованието	1864
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Туризм	1862
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Химически науки	1862
Технически университет - Габрово, Общо инженерство	1857
Висше транспортно училище "Тодор Каблешков" - София, Общо инженерство	1856
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Информатика и компютърни науки	1851
Медицински университет - Плевен, Здравни грижи	1851
Международно висше бизнес училище - Ботевград, Икономика	1835

Строителен инженер и архитект професии на бъдещето

Кои сме ние? Висше строително училище „Любен Каравелов“ съчетава 84-годишна традиция и модерно обучение в мисията си да подготвя специалисти с висше образование в областта на строителството и архитектурата. ВСУ „Любен Каравелов“ създава висококвалифицирани строителни кадри от всички образователно-квалификационни степени – бакалавър, магистър и доктор. Високият професионализъм и богатият педагогически опит на преподавателския състав са в основата на отличната подготовка, която получават възпитаниците на висшето училище.

Какво предлагаме на нашите студенти? Във ВСУ „Любен Каравелов“ се обучават български и чуждестранни граждани за придобиване на висше образование в про-

фесионалното направление „Архитектура, строителство и геодезия“. За предлаганите специалности и програми може да се научи повече в портала priem.vsu.bg и vsu.bg.

ВСУ „Любен Каравелов“ развива научноизследователска и приложнопрактическа дейност. Поддържа международни контакти с висши училища от страни на Европейската общност. Издава дипломи, признати в Европа. ВСУ „Любен Каравелов“ притежава богата учебно-материална, информационна и спортна база.

Как изглежда бъдещето? ВСУ „Любен Каравелов“ се модернизира непрекъснато. Създават се нови програми. Учебната среда се осъвременява с компютърни зали и лаборатории. Стимулира се научното и професионално развитие на преподавателския състав.

Висше училище/Професионално направление	Стойност
Нов български университет - София, Социология, антропология и науки за културата	1835
Нов български университет - София, Социални дейности	1833
Академия на Министерството на вътрешните работи - София, Архитектура, строителство и геодезия	1827
Тракийски университет - Стара Загора, Електротехника, електроника и автоматика	1823
Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив, Администрация и управление	1822
Университет по хранителни технологии - Пловдив, Комуникационна и компютърна техника	1819
Технически университет - Варна, Енергетика	1817
Университет по хранителни технологии - Пловдив, Енергетика	1813
Военна академия "Георги Стойков Раковски" - София, Психология	1813
Русенски университет "Ангел Кънчев", Материали и материалознание	1767
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Теория и управление на образованието	1760
Нов български университет - София, Обществени комуникации и информационни науки	1758
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Обществени комуникации и информационни науки	1758
Тракийски университет - Стара Загора, Общо инженерство	1757
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Философия	1756
Нов български университет - София, Театрално и филмово изкуство	1755
Минно-геоложки университет "Св. Иван Рилски" - София, Науки за земята	1754
Нов български университет - София, Право	1754
Университет по хранителни технологии - Пловдив, Машинно инженерство	1753
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Химични технологии	1745
Висше военноморско училище "Никола Йонков Вапцаров" - Варна, Военно дело	1738
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", Администрация и управление	1738
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", Архитектура, строителство и геодезия	1737
Медицински университет - София, Здравни грижи	1733
Университет по архитектура, строителство и геодезия - София, Архитектура, строителство и геодезия	1731
Химикотехнологичен и металургичен университет - София, Общо инженерство	1721
Висше строително училище "Любен Каравелов" - София, Архитектура, строителство и геодезия	1719
Лесотехнически университет - София, Науки за земята	1719
Бургаски свободен университет, Администрация и управление	1716
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", Икономика	1711
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Теория и управление на образованието	1710
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Комуникационна и компютърна техника	1707
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Право	1707
Технически университет - Габрово, Комуникационна и компютърна техника	1707
Висше транспортно училище "Тодор Каблешков" - София, Транспорт, корабоплаване и авиация	1693
Нов български университет - София, Науки за земята	1691

Висше училище/Професионално направление	Стойност
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Биологически науки	1683
Висше транспортно училище "Тодор Каблешков" - София, Икономика	1679
Национална спортна академия "Васил Левски" - София, Обществено здраве	1676
Медицински университет - Пловдив, Фармация	1662
Русенски университет "Ангел Кънчев", Машинно инженерство	1661
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Педагогика на обучението по ...	1657
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Електротехника, електроника и автоматика	1657
Софийски университет "Св. Климент Охридски", История и археология	1649
Национална спортна академия "Васил Левски" - София, Спорт	1643
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Материали и материалознание	1640
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Администрация и управление	1639
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Религия и теология	1634
Университет за национално и световно стопанство - София, Право	1629
Университет по библиотекознание и информационни технологии - София, Обществени комуникации и информационни науки	1628
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Комуникационна и компютърна техника	1621
Тракийски университет - Стара Загора, Здравни грижи	1614
Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна, Фармация	1611
Национален военен университет "Васил Левски" - Велико Търново, Военно дело	1608
Нов български университет - София, Туризм	1605
Висше училище по телекомуникации и пощи - София, Администрация и управление	1602
Аграрен университет - Пловдив, Растителна защита	1597
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Право	1596
Русенски университет "Ангел Кънчев", Национална сигурност	1589
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Политически науки	1583
Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив, Администрация и управление	1582
Университет за национално и световно стопанство - София, Социология, антропология и науки за културата	1581
Университет за национално и световно стопанство - София, Обществени комуникации и информационни науки	1580
Медицински университет - Пловдив, Здравни грижи	1570
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Здравни грижи	1559
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Физически науки	1559
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Науки за земята	1555
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Педагогика	1549
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Политически науки	1548
Стопанска академия "Димитър Ценов" - Свищов, Администрация и управление	1548
Национален военен университет "Васил Левски" - Велико Търново, Комуникационна и компютърна техника	1547

70
ГОДИНИ
ИНЖЕНЕРНО
ОБРАЗОВАНИЕ

МОЯТ УНИВЕРСИТЕТ!
МОЯТ УСПЕШЕН СТАРТ!

www.uctm.edu

- ❖ ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ УНИВЕРСИТЕТ
- ❖ 29 бакалавърски специалности от стратегически сфери на индустрията
- ❖ Акредитирани специалности на английски, немски и френски език
- ❖ Стажове във водещи национални и световни компании
- ❖ Международна мобилност, финансирана по програмите Erasmus+, AUF, DAAD
- ❖ Възможност за настаняване в общежитие
- ❖ Успешно кариерно развитие и високо заплащане по данни от Рейтинговата система

Висше училище/Професионално направление	Стойност
Национална спортна академия "Васил Левски" - София, Педагогика на обучението по ...	1546
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Администрация и управление	1536
Лесотехнически университет - София, Растителна защита	1534
Международно висше бизнес училище - Ботевград, Туризъм	1534
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Машинно инженерство	1533
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Информатика и компютърни науки	1531
Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна, Здравни грижи	1531
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", Право	1529
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Икономика	1529
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Физически науки	1529
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Обществено здраве	1522
Технически университет - София, Педагогика	1508
Русенски университет "Ангел Кънчев", Общо инженерство	1508
Технически университет - Варна, Машинно инженерство	1507
Нов български университет - София, Изобразително изкуство	1507
Национален военен университет "Васил Левски" - Велико Търново, Администрация и управление	1504
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Филология	1501
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Комуникационна и компютърна техника	1495
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Общо инженерство	1493
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Психология	1490
Стопанска академия "Димитър Ценов" - Свищов, Икономика	1488
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Национална сигурност	1488
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Математика	1486
Русенски университет "Ангел Кънчев", Математика	1482
Висше военноморско училище "Никола Йонков Вапцаров" - Варна, Транспорт, корабоплаване и авиация	1479
Русенски университет "Ангел Кънчев", Политически науки	1478
Университет по хранителни технологии - Пловдив, Биотехнологии	1478
Национална художествена академия - София, Изобразително изкуство	1476
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Социални дейности	1474
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Администрация и управление	1474
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Администрация и управление	1474
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", Психология	1473
Лесотехнически университет - София, Горско стопанство	1470
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Политически науки	1464
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Психология	1464
Химикотехнологичен и металургичен университет - София, Биотехнологии	1463
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Електротехника, електроника и автоматика	1462

Висше училище/Професионално направление	Стойност
Аграрен университет - Пловдив, Общо инженерство	1454
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Театрално и филмово изкуство	1442
Нов български университет - София, Теория на изкуствата	1425
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Математика	1425
Технически университет - Варна, Растениевъдство	1418
Национален военен университет "Васил Левски" - Велико Търново, Национална сигурност	1416
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Транспорт, корабоплаване и авиация	1412
Аграрен университет - Пловдив, Растениевъдство	1411
Бургаски свободен университет, Психология	1409
Национална музикална академия "Проф. Панчо Владигеров" - София, Педагогика на обучението по ...	1404
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Педагогика на обучението по ...	1402
Нов български университет - София, Музикално и танцово изкуство	1399
Технически университет - Варна, Транспорт, корабоплаване и авиация	1398
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Педагогика на обучението по ...	1393
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Религия и теология	1387
Тракийски университет - Стара Загора, Машинно инженерство	1384
Бургаски свободен университет, Обществени комуникации и информационни науки	1383
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Право	1381
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", Национална сигурност	1378
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Филология	1376
Колеж по туризъм - Благоевград, Администрация и управление	1376
Технически университет - Габрово, Администрация и управление	1374
Колеж по туризъм - Благоевград, Туризъм	1374
Технически университет - Варна, Общо инженерство	1374
Национална академия за театрално и филмово изкуство "Кръстьо Сарафов" - София, Театрално и филмово изкуство	1368
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Педагогика	1367
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Педагогика	1366
Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив, Икономика	1366
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Религия и теология	1363
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Педагогика на обучението по ...	1363
Национална музикална академия "Проф. Панчо Владигеров" - София, Музикално и танцово изкуство	1362
Университет по хранителни технологии - Пловдив, Общо инженерство	1361
Икономически университет - Варна, Икономика	1358
Университет по библиотекознание и информационни технологии - София, История и археология	1357
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Икономика	1356
Нов български университет - София, Архитектура, строителство и геодезия	1355
Тракийски университет - Стара Загора, Педагогика	1355
Икономически университет - Варна, Администрация и управление	1355
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Педагогика	1353
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Социални дейности	1351
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Машинно инженерство	1350
Университет по хранителни технологии - Пловдив, Хранителни технологии	1345
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Химически науки	1344
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Право	1344
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Икономика	1344
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Педагогика	1343
Аграрен университет - Пловдив, Икономика	1342
Русенски университет "Ангел Кънчев", Транспорт, корабоплаване и авиация	1342
Национален военен университет "Васил Левски" - Велико Търново, Общо инженерство	1338
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, История и археология	1337
Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив, Икономика	1336
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Религия и теология	1334
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Растителна защита	1331
Русенски университет "Ангел Кънчев", Право	1329
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", История и археология	1327
Бургаски свободен университет, Педагогика	1324
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Филология	1320
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Философия	1319
Русенски университет "Ангел Кънчев", Педагогика на обучението по ...	1319
Русенски университет "Ангел Кънчев", Химични технологии	1319
Университет по хранителни технологии - Пловдив, Икономика	1317
Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив, Национална сигурност	1312
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Здравни грижи	1307
Бургаски свободен университет, Икономика	1307
Висше училище по мениджмънт - Варна, Туризъм	1304
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Биологически науки	1302
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Психология	1301
Тракийски университет - Стара Загора, Животновъдство	1298
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Комуникационна и компютърна техника	1294
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", История и археология	1293
Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив, Теория на изкуствата	1290
Тракийски университет - Стара Загора, Растениевъдство	1289
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Туризъм	1287
Бургаски свободен университет, Право	1287
Софийски университет "Св. Климент Охридски", Изобразително изкуство	1285
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Педагогика	1284
Русенски университет "Ангел Кънчев", Педагогика	1283
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Химически науки	1279
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Науки за земята	1276

Northern Illinois University (NIU) - USA и УНСС, откриват първата по рода си в България Double Executive MBA (EMBA)

- DoubleExecutive MBA, която откриват Northern Illinois University (NIU) от САЩ и УНСС, е **едногодишна програма за професионалисти**. Тя има за цел да надгради техните знания с всички **нови тенденции в управлението на бизнеса**. Включени са дисциплините: Дигитална трансформация; Екологично, социално и корпоративно управление (ESG); Управление; Стратегическо международно управление; Лидерство; Маркетинг; Управление на глобалните вериги за доставка; Финансов анализ; Анализ и управление на разходите.
- Програмата ще продължи **12 месеца**, като всеки месец ще се работи по една от дисциплините. През последните два месеца студентите ще работят по **практически проект със start-up компания** и дипломна работа.
- Обучението ще се провежда от **американски лектори**. Те ще бъдат в София всеки месец за една седмица и

- ще изнасят **лекциите в УНСС - след работно време и през почивните дни**. През останалото време ще се провеждат онлайн обучения и самоподготовка.
- Завършилите ще получат **две Executive MBA дипломи – американска и българска**.
- Програмата е за професионалисти, които имат бакалавърска степен във всяка една специалност и трудов стаж. **Цената е 25 000 евро**.
- Приемът ще бъде по документи, въз основа на диплома с успех над 2,75 (при най-висока оценка от 4) или българския еквивалент добър (4,15) при шестобалната система.
- Целият набор от документи е наличен на сайта на програмата <https://emba-sofia.com/>.
- Нивото на английския език ще бъде оценено в онлайн интервю с представител на NIU в България.

DoubleExecutive MBA беше представена от посланик Херо Мустафа в посолството на САЩ в присъствието на ректора на УНСС проф. д-р Димитър Димитров, Ани Филипова, представител на NIU за Европа, Антъни Престън, зам.-декан по бизнеспрограми и международно сътрудничество на College of Business, NIU, и доц. Михаил Мусов, зам.-ректор по научноизследователска дейност и международно сътрудничество в УНСС (от дясно на ляво) пред шефове на водещи компании.

Висше училище/Професионално направление	Стойност
Аграрен университет - Пловдив, Животновъдство	1275
Национална спортна академия "Васил Левски" - София, Здравни грижи	1274
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Педагогика на обучението по ...	1267
Аграрен университет - Пловдив, Туризм	1266
Русенски университет "Ангел Кънчев", Администрация и управление	1265
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Науки за земята	1263
Тракийски университет - Стара Загора, Биологически науки	1258
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Социология, антропология и науки за културата	1253
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Икономика	1252
Тракийски университет - Стара Загора, Икономика	1246
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Обществени комуникации и информационни науки	1246
Лесотехнически университет - София, Растениевъдство	1245
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Филология	1242
Икономически университет - Варна, Туризм	1239
Тракийски университет - Стара Загора, Социални дейности	1233
Русенски университет "Ангел Кънчев", Хранителни технологии	1232
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Икономика	1229
Университет по хранителни технологии - Пловдив, Туризм	1225
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Общо инженерство	1223
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Архитектура, строителство и геодезия	1216
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Философия	1215
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Химически науки	1215
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Филология	1210
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Туризм	1208
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", История и археология	1204
Медицински университет - София, Стоматология	1203
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Химически науки	1198
Лесотехнически университет - София, Общо инженерство	1198
Русенски университет "Ангел Кънчев", Архитектура, строителство и геодезия	1197
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Социални дейности	1185
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Педагогика на обучението по ...	1184
Технически университет - Варна, Социални дейности	1184
Технически университет - Габрово, Социални дейности	1182
Русенски университет "Ангел Кънчев", Обществено здраве	1182
Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна, Стоматология	1177
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Туризм	1172
Технически университет - Габрово, Икономика	1171

Висше училище/Професионално направление	Стойност
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Туризм	1170
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Социология, антропология и науки за културата	1170
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Национална сигурност	1164
Аграрен университет - Пловдив, Науки за земята	1158
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Обществени комуникации и информационни науки	1157
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Биологически науки	1156
Лесотехнически университет - София, Ветеринарна медицина	1150
Тракийски университет - Стара Загора, Хранителни технологии	1149
Русенски университет "Ангел Кънчев", Социални дейности	1148
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Обществено здраве	1148
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Туризм	1147
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Биотехнологии	1146
Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив, Педагогика на обучението по ...	1144
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Музикално и танцово изкуство	1142
Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив, Изобразително изкуство	1140
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Обществени комуникации и информационни науки	1137
Русенски университет "Ангел Кънчев", Растениевъдство	1135
Русенски университет "Ангел Кънчев", Биотехнологии	1127
Русенски университет "Ангел Кънчев", Икономика	1123
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Изобразително изкуство	1117
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", Музикално и танцово изкуство	1117
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Музикално и танцово изкуство	1113
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Социални дейности	1099
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Социология, антропология и науки за културата	1090
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", Изобразително изкуство	1080
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Физически науки	1062
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Социални дейности	1055
Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив, Музикално и танцово изкуство	1055
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Театрално и филмово изкуство	1045
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Изобразително изкуство	1037
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград, Науки за земята	1032
Тракийски университет - Стара Загора, Ветеринарна медицина	1030
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Философия	1013
Медицински университет - Пловдив, Стоматология	968
Театрален колеж "Любен Гройс" - София, Театрално и филмово изкуство	967

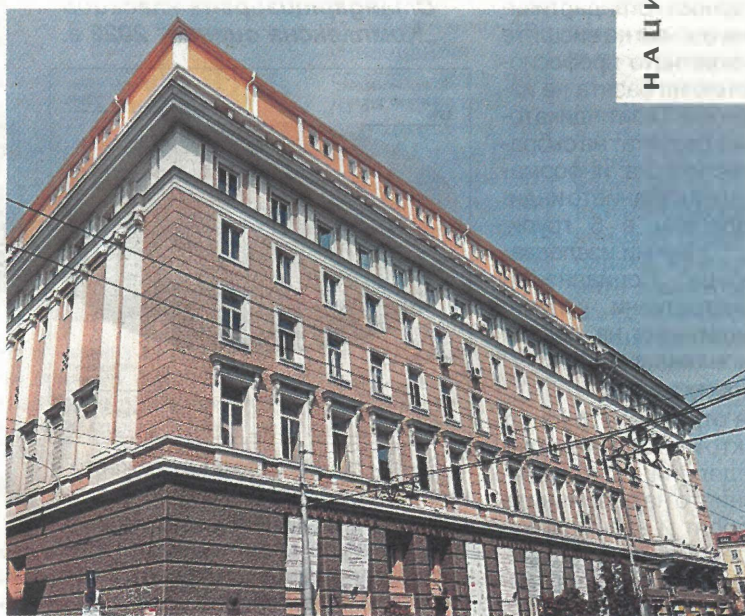
НАТФИЗ - 75 години стандарт на образование в сценичните и екранните изкуства

Националната академия за театрално и филмово изкуство (НАТФИЗ) „Кръстьо Сарафов“ е една от най-престижните европейски и български образователни институции в областта на сценичните и екранните изкуства, финансирана преимуществено от Министерството на образованието и науката.

Мисията, целите и задачите на НАТФИЗ съответстват на образователната философия, споделените организационни ценности, тенденциите на развитие в образователната сфера в България и по света.

Академичният състав на НАТФИЗ включва водещи експерти в съответните научни и практически области.

Международното сътрудничество на всички нива на артистичен и академичен обмен е сред водещите приоритети на НАТФИЗ. Установили сме и поддържаме дългосрочни контакти с университети и академии по изкуствата в Европа и по света, ползотворни партньорства в проекти по образователни, изследователски и обучителни програми.

От 1982 г. академията е пълноправен член на CILECT (Международната асоциация на филмовите и телевизионните училища), а от 1990 г. на ELIA – Европейската лига на институтите по изкуства. От 2016 г. е член на WTEA (Световната организация за образованието по театър), от 2018 г. - на WMO (Световната организация по пантомима), от 2020 г. - на CUMULUS (Международната асоциация

на университетите и коледжите по изкуство, дизайн и медии) и на ENCATC (Европейската мрежа за културен мениджмънт и политика), а от 2022 г. - на FilmEU (Европейски алианс на университетите по филмово и медийно изкуство).

НАТФИЗ провежда обучение в трите степени на висше образование – „бакалавър“, „магистър“ и „доктор“, в областта на сценич-

НАЦИОНАЛНА
АКАДЕМИЯ
ЗА ТЕАТРАЛНО
И ФИЛМОВО
ИЗКУСТВО

ните и екранните изкуства.

Бакалавърските програми са: Актьорство за драматичен театър, Актьорство за куклен театър, Невербален театър, Танцов театър, Режи-сура за драматичен театър, Режи-сура за куклен театър, Сценография, Театрознание и театрален мениджмънт, Театрална продукция, Филмова и телевизионна режи-сура, Филмово и телевизионно операторство, Филмов и телевизионен монтаж, Филмов и телевизионен дизайн, Филмово и телевизионно продуцентство, Филмова и телевизионна журналистика, Драматургия, Фотография, Анимация.

Магистърските програми са: Мениджмънт в сценичните изкуства и индустрии, Режи-сура в сценичните изкуства, Театрално изку-

ство, Публична реч, Образователен и терапевтичен куклен театър, Мениджмънт в екранните и изкуства, Екранна Режи-сура, Екранна драматургия, Анимационна Режи-сура, Фотографско изкуство.

Кандидат-студентските изпити се провеждат между 1 и 10 септември всяка година, а приетите първокурсници са около 200. Документите, издадени от НАТФИЗ за придобити от Национална правоспособност и образователно-квалификационна степен, са с международна валидност.

НАТФИЗ разполага с учебна база: Театър НАТФИЗ, Куклен театър НАТФИЗ, Академичната библиотека и архив, Учебен аудио-визуален комплекс, Учебен производствен център, както и студентски стол и общежитие.

Контакти на НАТФИЗ:
България, София 1000, ул. „Г. С. Раковски“ №108А
www.natfiz.bg
Телефони: 02/ 9231 303 (271, 233, 231)
E-mail: rector.office@natfiz.bg

Независимо от негативните икономически ефекти, свързани с ковид пандемията и войната в Украйна, показателите за реализация на завършилите български университети се подобряват, достигайки до рекордни за последното десетилетие стойности.

Това показва последното издание на рейтинговата система на висшите училища за 2022 г.

Безработицата е рекордно ниска - 2%. Миналата година беше 2,5%. Делът на завършилите, които не се осигуряват в страната, спада до под 17% през 2022 г. от над 25% през 2014 г.

Делът на наетите висшисти, които през първите 5 г. след завършването си работят на позиция, за която се изисква висше образование, нараства до над 54% през 2022 г. от под 46% през 2014 г.

Средният осигурителен доход на завършилите също нараства, достигайки до 1647 лв. през 2022 г. при 1520 лв. през миналата година и едва 867 лв.

● Вече над 5000 лв. за първите в рейтинга

● Най-високи са доходите на информатици, медици, военни, специалисти по минно дело

Спаднаха до 17% висшистите, които „изтичат“ в чужбина

през 2014 г.

Над 5000 лева вече вземат младите висшисти от специалността, която е първа по доход. (Виж класацията на стр. 24-а до 27-а стр.)

В топ 5 по осигурителни доходи са завършилите медицина, информатика, проучване,

добив и обработка на полезни изкопаеми, математика и военно дело.

В сравнение с 2021 г. най-голямо увеличение на броя на действащите студенти има в направленията „Педагогика“ и „Педагогика на

обучението по...“, а най-голямо намаление има в направленията „Икономика“ и „Администрация и управление“ (471).

Все пак „Икономика“ остава най-масовото професионално направление с 28 223 действащи студенти, след-

вано от „Педагогика“ и „Медицина“. Студентите по медицина са се утроили за 10 г.

Увеличава се и броят на студентите, които учат по съвместни програми - те се обучават в наш университет, но получават диплома и от чужд.

Делът на чуждестранните студенти в България в рамките на последното десетилетие скача 2 пъти - от 4 на над 8% през 2022 г. Основно това се дължи на концентрацията им в медицинските университети. Броят на научните публикации на българските висши училища в базата данни Web of Science през петгодишния период 2017-2021 г. е над 20 500 и надхвърля с около 1500 броя на публикациите през предходния изследван петгодишен период.

Основни тенденции в рейтинг 2022 г.

Чуждестранните студенти се удвоиха, основно в медицинските университети

Безработицата сред завършилите е рекордно ниска - 2%

Наплив на желаещи да учат за учители и преподаватели

Студентите по медицина се увеличиха в пъти за 10 г.

КАК БЕШЕ НАПРАВЕНА КЛАСАЦИЯТА

Методология на рейтинга

Рейтинговата система на висшите училища (PCBY) в България е създадена, за да подпомага кандидат-студентите при избор на висше училище. Българските висши училища предлагат възможности за обучение в стотици различни специалности, разпределени в 52 професионални направления. В следващите страници ви представяме резултати и акценти от изданието на Рейтинговата система за 2022 година.

Богата информация

Тук, както и на уебстраницата на Рейтинговата система (<https://rsu.mon.bg>) я ще намерите богата информация, която може да ви помогне да се ориентирате в многообразието от възможности за обучение, което предлагат българските висши училища. Ще намерите и списък на специалностите, по които различните висши училища предлагат обучение във всяко едно от съществуващите професионални направления в тях.

Класации по професионални направления

В изданието за 2022 година ще намерите класации на висшите училища за всяко едно от съществуващите в българското висше образование 52

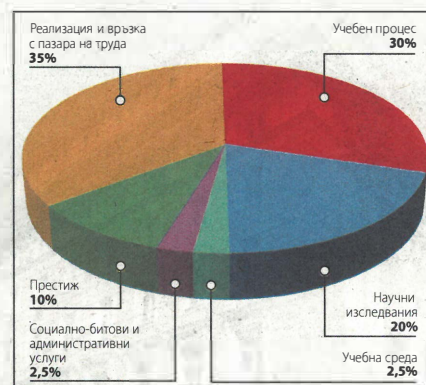
професионални направления. Класациите представляват стандартизирана комплексна оценка на висшите училища по съответното професионално направление на базата на избрани 48 индикатора. Тези индикатори са формирани в резултат на събраната богата статистическа информация. Използваните в изданието индикатори са разделени в 6 групи: „Учебен процес“, „Научни изследвания“, „Учебна среда“, „Социално-битови и административни услуги“, „Пrestиж“, „Реализация на пазара на труда и регионална значимост“.

Групи от индикатори

Тежестите на отделните групи от индикатори, както и на самите индикатори, са определени, като са взети предвид мнението на различните потребители, броят и взаимовръзката между отделните индикатори, както и надеждността на използваната първична информация. Бяха взети предвид и коментарите, получени от представители на висшите училища и академичната общност след предходните издания на Рейтинговата система. Основната логика при избора на тежести е, че важните индикатори, за които има надеждна информация, трябва да получат относително по-висока тежест. С намаляване на важността на индикатора и на надеждността на данните се намалява и тежестта.

Разпределението на тежестите по 6-те групи индикатори в стандартизираните класации в настоящото

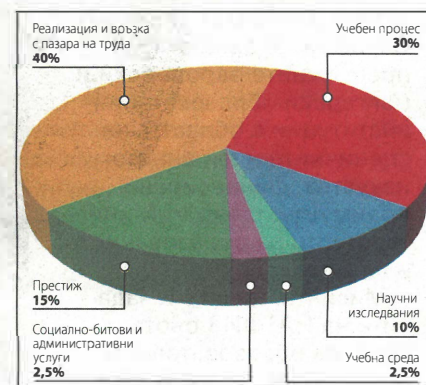
издание на PCBY е показано тук: **Стандартизирана класация „Комплексна оценка“ 2022 г.**

Една и съща система от тежести и индикатори, съдържащи се в стандартизираната класация „Комплексна оценка“, се използва за оценка на висшите училища във всички професионални направления с изключение на трите професионални направления, свързани с различните видове изкуства, а именно „Изобразително изкуство“, „Музикално и танцово изкуство“ и „Театрално и филмово изкуство“. При оценката на висшите училища в тези направления в групата „Научни изследвания“ не са включени индикаторите за измерване на научните публикации. Причината за това е, че в тези професионални направления научните публикации са много по-редки и се приема, че те нямат такова важно значение, каквото има художественотворческата

дейност, която е трудно да бъде измерена по надежден начин към момента. Това обстоятелство налага при тези три професионални направления да се използва модифициран вариант на класацията с използване на различна тежест на групите индикатори, както е показано тук:

Стандартизирана класация „Комплексна оценка - изкуства“ 2022 г.

Изчисляване на резултатите

При изготвянето на рейтинга са използвани индикатори в различни мерни единици (брой, оценка по скала, процент, лева и т.н.). Затова се налага стандартизиране на стойностите им по статистическа процедура, наречена z-точки, която ги привежда в един мащаб и едновременно с това запазва наредбата и пропорциите между тях. Стандартизирането се извършва по класически метод, който използва средна претеглена стойност и стандартно отклонение. В класацията крайната оценка за всяко висше училище е представена като резултат по скала от 0 до 100.

Най-важно е младите хора да не се страхуват да размахват криле

TRACE
TRACE GROUP HOLDING

Казват, че ако искаш да се учиш, ще се срещнеш с хора, които са готови да те научат. Представяме ви среща на учителя проф. д. ик. н.

инж. Николай Михайлов и неговата ученичка студент, асистент, докторант инж. Маргарита Иванова. Всъщност това е от онези истории

със силни герои, изненадващи обрати и житейски поуки. От съвременните приказки, тези за успешни учители и ученици. Инж. Иванова

преди няколко години заминава да специализира във втория най-стар университет в Испания Universidad de Granada, основан през 1531 г., неин научен ръководител е проф. Михайлов. Преди година и половина изпраща писмо на своя учител, което той публикува в учебника си „Строителство на автомобилни пътища“ (С., 2021 г.)

Проф. д.и.к.н. Николай Михайлов е председател на Надзорния съвет на „Трейс Груп Холд“, три последователни мандата е бил ръководител на катедра „Пътища и транспортни съоръжения“ в Университета по архитектура, строителство и геодезия. В момента е преподавател в катедра „Пътища и транспортни съоръжения“ в УАСГ.

Писмото от Маргарита:

Дарът, който ми подарихте, ще остане дълбока диря в живота ми

Проф. Михайлов, Позволете ми да споделя някои мисли и заключения, които ми отнеха време от момента, в който за последно разговаряхме лице в лице. Много от мъдрите разговори, които сте ми подарявали, съм попивала и оставяла да размисля отново, когато съм готова.

Животът е един интересен път, който градим с основи, които подсъзнателно грешно калкулираме и в експлоатацията създават пукнатини на повърхността. Различно е времето на пукнатинно образуване и приемане на подходящата методика за рехабилитация на всеки човек с индивидуален път. Животът на Маргарита има същия характер. Започнах да изграждам основа със съставки, които бяха от смес, различна от тази, която от дете бях проектирала за бъдещата ми пътна мрежа. По същия начин както в природата реката показва характера си, Маргарита се спуска по течението, приемайки това, което животът ѝ предоставя. Моите родители ми предоставиха образование дизайнер на пътища, а съзнателно исках да съм дизайнер на модата и естетическия език на хората. Колегите на Маргарита в един хубав момент от лутането ѝ я свързаха с проф. Михайлов. Продължих да градя основата с материя, която беше слабо изследвана, а приемах като божи дар. Дар, който Вие и екипът Ви ми подарихте и ще остане дълбока диря в живота ми.

Всичко, което изградих, в един момент се спуска. Може би с определена причина попаднах в Гранада и изследването на пукнатини... Те ми дадоха отговора какво се случва със сместа, която продължавах да използвам в житейското ми развитие, личен план... с приятели... семейство... партньор... Поради това поисках да спра и да потърся

сознательно какви пътища да строя и каква смес да избира, за да се придвижвам напред. Беше трудно решение, защото бях благодарна на цялата база данни, която ми споделихте! Но бях изгубена и започвах да се обърквам много, а Вие заслужавахте някой различен от компанията на обърканата Маргарита.

Нещото, което се стараях, е да оставя след мен човек, който е запознат с набора от задължения, които с Вас бяхме синтезирали. Когато усетих, че предадох опита на този човек, аз просто потърсих път да се намеря.

Отне ми три години. Тръгнах по т.нар. духовно пречистване от миналото, кармите... Потърсих какво иска наистина сърцето

ми... Беше ми трудно да си простя как стопирах един живот, който ми дариха родителите и послед Вие, давайки ми възможности за развитие. Трудно беше и отлагам да се свържа с Вас.

Това, което осъзнах, когато тръгнах по пътя с основа Сърце... проблясват много подсъзнателни изминали моменти. Пречиствах ги и преминавах с още по-висока и устойчива скорост. Изживях две силни мечти! Да се впусна стремглаво във водите на модата. Да почерпя практика от най-значимите университети в сферата и да получа титлата Моден Дизайнер. Да бъда Моден Стилист и Декоратор на бранда, който винаги е отговарял на визията ми. Да науча още два езика и да изразявам емоциите си с езика на изкуството. Да бъда част от авиацията, обикаляйки голяма част от света. Преоткрих себе си и си простих. Стремглаво изучавам сърцето си и проектирам нови дари.

Приемете тези думи като признание на цялото старание и възможности, които ми дарихте. Те са татуирана част от основата на пътя ми. Сега той е рехабилитиран и освежен, а Вие и екипът Ви винаги ще бъдете там. С много цветни емоции подарявам част от моето изкуство, което е вдъхновено от културното ми развитие и доскоро раздаваше енергия на Лондонската артсцена.

С много чисти и искрени пожелания за дълголетие и мъдрост

Проф. д. ик. н. инж. Николай Михайлов:

В своите срещи със студентите си позволявам чрез примери да посочвам мигове истина

- Проф. Михайлов, защо публикувахте писмото на инж. Иванова в учебника си?

- Защото то е от онези неща, в които разбираш, че си предал едни от най-важните уроци на студентите. За мен Животът е Път, цел и награда. Животът е танц на Любовта. Необходимо е да се отнасяме към живота като към Празник. И инж. Иванова е научила това, тя твори живота си с енергията на свободен човек. В своите срещи със студентите си позволявам чрез примери и ситуации да посочвам мигове истина не като напътствия, а като споделяне. Всеки Път си има своя история, разказ, послание. Важното е да не се губи целта и посоката.

- Да разбирам, че освен за инженерните знания вие отделяте време и внимание и за друг тип познание?

- Научните знания са набор от инструменти - те са толкова добри, колкото е човекът, който ги използва. Чук в ръцете на майстор зидар може да се използва за създаване на красив мост или изящна катедрала. В ръцете на някой друг резултатът може да е паянтова барака. Как ще се използва инженерните знания, зависи от ценностите, които носи в себе си отделният човек.

Още на първата си лекция винаги благодаря на студентите си, че са избрали толкова тежка специалност и искат да се развиват в тази сфера. Срещам изключително умни, амбицирани и любопитни млади хора.

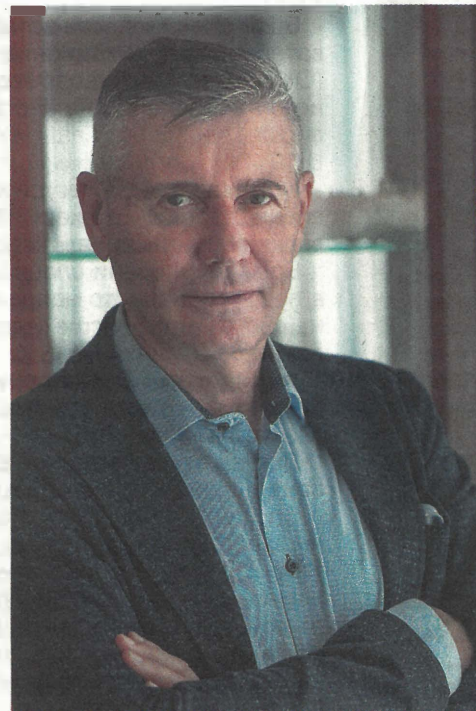
Всъщност независимо в коя точка на света учим, преподаваме, работим и живеем, все по-осезателно усещаме потребността от многоброен образован елит, който е готов да включи наученото знание в действие, в полза на общността. Изисква се да се адаптираме към промените и да започнем да участваме в изграждането на друго пространство и реалност не само като технологии, а и като човешка взаимосвързаност и ценности.

- Как помагате на студентите си?

- Принципът, който следвам, е приказката за рибата - не я раздаваш, а учиш хората да си я ловят сами, независимо дали става въпрос за фирмата, университета или общността.

- Бихте ли посочили големия проблем на висшето образование в България?

- Отговорът е в промяна на нагласи-

те и стереотипите, т.е. в нас самите. Българският бизнес отдавна е част от глобалния пазар на труда. Българските работодатели днес се конкурират със западния бизнес за привличане на добри кадри. Въпросът е доколко университетите ни са част от международния глобален пазар на образование? Ние вече живеем в дигиталната трансформация, най-малко 40% от всички бизнеси ще умрат в следващите 10 години, ако не намерят начин да интегрират новите технологии. Децата, които се приемат през 2022 г. във висшето училище, ще бъдат активни на пазара на труда и след 2060 г. Готови ли са университетите и бизнесът за тази промяна и имаме ли време да отлагаме? Ние в кратък порядък трябва да вземем решения, които гарантират устойчивост и просперитет след 30 години.

Преподавателите са тези, които персонализират образователната система както мениджърите - компаниите. Колко ще растем, зависи от това какви кадри имаме и как ги развиваме. Колкото повече можем и успяваме българите имаме в професионалното им кариерно развитие, толкова повече устойчива, просперитетна и желана ще бъде средата за развитие и живеене в България.

Група 1. „Учебен процес“ – тежест 30% (в класация „Изкуства“ 30%)

Индикатор 1.1 „Програмна акредитация“ – тежест 15% (в класация „Изкуства“ 15%)

Оценка на Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) за професионалното направление на висшето училище по скала от 0 до 10.

Индикатор 1.2 „Институционална акредитация“ – тежест 5% (в класация „Изкуства“ 5%)

Оценка на Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) за висшето училище по скала от 0 до 10 (институционална оценка).

Индикатор 1.3 „Специалности за обучение на бакалаври“ – тежест 2% (в класация „Изкуства“ 2%)

Брой специалности за образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ и „бакалавър“ в професионалното направление на съответното висше училище по данни от НАЦИД.

Индикатор 1.4 „Специалности за обучение на магистри“ – тежест 2% (в класация „Изкуства“ 2%)

Брой специалности за образователно-квалификационна степен (ОКС) „магистър“ в професионалното направление на съответното висше училище по данни от НАЦИД.

Индикатор 1.5 „Регулирани специалности“ – тежест 2% (не е включен в класация „Изкуства“)

Брой регулирани специалности в професионалното направление на съответното висше училище по данни от НАОА.

Индикатор 1.6 „Дипломирани студенти“ – тежест 1% (в класация „Изкуства“ 1%)

Дял на студентите, които са придобили ОКС „бакалавър“ или „магистър“ (по данни от Регистъра на завършилите студенти) в съответното професионално направление в дадено висше училище, от действащите студенти, които са се обучавали в последен курс на съответното професионално направление в съответното висше училище през разглеждания период.

Индикатор 1.7 „Международна мобилност“ – тежест 0,25% (в класация „Изкуства“ 1%)

Брой студенти, участвали по програма за обмен на студенти („Еразмус“, „Сократ“ и т.н.) през предходната академична година, на 1000 действащи студенти от професионалното направление на висшето училище по данни от НАЦИД.

Индикатор 1.8 „Съвместни програми с чуждестранни висши училища“ – тежест 1,5% (в класация „Изкуства“ 1,5%)

Брой на програмите с чуждестранни висши училища, с които съответното българско висше училище има договор в съответното направление за съвместна учебна дейност или договор за образователен франчайз и/или броя на страните извън България, в които съответното българско висше училище е акредитирано по данни от висшите училища.

Индикатор 1.9 „Участие в съвместни програми с чуждестранни висши училища“ – тежест 1,5% (в класация „Изкуства“ 1,5%)

48 критерия

Дял на студентите, обучаващи се в съвместни програми с чуждестранни висши училища, в програми по договор за образователен франчайз и/или в програми, акредитирани в чужбина от действащите студенти в съответното професионално направление на висшето училище по данни от висшите училища.

Индикатор 1.10 „Ексклузивност на преподавателския състав“ – тежест 0,75% (в класация „Изкуства“ 1%)

Дял на преподавателите на трудов договор в професионалното направление единствено в съответното висше училище (и нямащи друг договор в друго ВУ в България) от всички преподаватели на трудов договор в професионалното направление във висшето училище по данни от НАЦИД.

Група 2. „Научни изследвания“ – тежест 20% (в класация „Изкуства“ 10%)

Индикатор 2.1 „Индекс на цитируемост (на Хирш) по научна област (Scopus)“ – тежест 2% (не е включен в класация „Изкуства“)

Индекс на цитируемост (на Хирш) по международната база данни Scopus за научните публикации през предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.2 „Индекс на цитируемост (на Хирш) без автоцитирания по научна област (Scopus)“ – тежест 3% (не е включен в класация „Изкуства“)

Индекс на цитируемост (на Хирш) с изключени автоцитирания на всички автори по международната база данни Scopus за научните публикации през предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.3 „Индекс на цитируемост (на Хирш) по научна област (Web of Science)“ – тежест 5% (не е включен в класация „Изкуства“)

Индекс на цитируемост (на

Хирш) по международната база данни Web of Science за научните публикации през предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.4 „Среден брой цитирания на документ (Scopus)“ – тежест 0,20% (не е включен в класация „Изкуства“)

Среден брой цитирания на документ по международната база данни Scopus от научните публикации през предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.5 „Среден брой цитирания на документ (Web of Science)“ – тежест 0,20% (не е включен в класация „Изкуства“)

Среден брой цитирания на документ по международната база данни Web of Science от научните публикации през предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.6 „Документи, цитирани поне веднъж (Scopus)“ – тежест 0,60% (не е включен в класация „Изкуства“)

Брой документи, цитирани поне веднъж, по международната база данни Scopus от научните публикации през предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.7 „Документи, цитирани поне веднъж (Web of Science)“ – тежест 0,60% (не е включен в класация „Изкуства“)

Брой документи, цитирани поне веднъж, по международната база данни Web of Science от научните публикации през предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.8 „Статии в научни списания (Scopus)“ – тежест 0,30% (не е включен в класация

„Изкуства“)

Брой статии в научни списания по международната база данни Scopus за предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.9 „Статии в научни списания (Web of Science)“ – тежест 0,30% (не е включен в класация „Изкуства“)

Брой статии в научни списания по международната база данни Web of Science за предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.10 „Доклади от научни конференции (Scopus)“ – тежест 0,30% (не е включен в класация „Изкуства“)

Брой доклади от научни конференции по международната база данни Scopus за предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.11 „Доклади от научни конференции (Web of Science)“ – тежест 0,30% (не е включен в класация „Изкуства“)

Брой доклади от научни конференции по международната база данни Web of Science за предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.12 „Съвместни научни публикации (Web of Science)“ – тежест 0,20% (не е включен в класация „Изкуства“)

Брой научни публикации, написани в съавторство с поне една друга институция според международната база данни Web of Science за предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Индикатор 2.13 „Докторски програми в професионалното направление на висшето училище“ – тежест 2,80% (в класация „Изкуства“ 4,50%)

Брой акредитирани докторски програми в професионалното направление на съответното висше училище по данни от НАОА.

Индикатор 2.14 „Докторски програми във висшето училище“ – тежест 0,20% (в класация „Изкуства“ 0,50%)

Брой акредитирани докторски програми във висшето училище по данни от НАОА.

Индикатор 2.15 „Съотношение докторанти/студенти“ – тежест 2% (в класация „Изкуства“ 2,50%)

Брой докторанти на 100 действащи студенти в професионалното направление на съответното висше училище по данни от НАЦИД. Брой научни публикации, написани в съавторство с поне една друга институция според международната база данни Web of Science за предходните 5 години в научните области, съответстващи на професионалното направление на висшето училище.

Класират университетите

Индикатор 2.16 „Общо средства за НИД на студент“ – тежест 1% (в класация „Изкуства“ 1,25%)

Общ размер на средствата за научноизследователска дейност, включващ държавната субсидия и привлечените от висшето училище допълнителни средства, на действащ студент (в лева) по данни от НАЦИД. Данните представят средствата на касова основа за календарна година.

Индикатор 2.17 „Привлечени средства за НИД на студент“ – тежест 1% (в класация „Изкуства“ 1,25%)

Общ размер на допълнителните средства (извън държавната субсидия) на висшето училище, привлечени годишно за научноизследователска дейност, на действащ студент (в лева) по данни от НАЦИД. Данните представят средствата на касова основа за календарна година.

Група 3. „Учебна среда“ – тежест 2,5% (класация „Изкуства“ 2,5%)

Индикатор 3.1 „Стопански инвентар (в лева на студент)“ – тежест 0,25% (в класация „Изкуства“ 0,25%)

Счетоводна стойност на стопанския инвентар на висшето училище на действащ студент (в лева) за календарна година по данни от НАЦИД. Стопанският инвентар включва обзавеждане, в т.ч. на учебните зали, лаборатории, спортни съоръжения, кухни и столове.

Индикатор 3.2 „Оборудване (в лева на студент)“ – тежест 0,50% (в класация „Изкуства“ 0,50%)

Счетоводна стойност на компютрите, хардуерното оборудване, други машини, съоръжения, автомобили, транспортни средства и капитализираните разходи на висшето училище на действащ студент (в лева) за календарна година по данни от НАЦИД.

Индикатор 3.3 „Библиотечен фонд на студент“ – тежест 0,50% (в класация „Изкуства“ 0,50%)

Брой библиотечни единици средно на един действащ студент във висшето училище по данни от НАЦИД. Под библиотечни единици се разбират: книги, архивни материали, дискове, периодични издания, микрофилми и др.

Индикатор 3.4 „Ползваемост на библиотечния фонд“ – тежест 0,50% (в класация „Изкуства“ 0,50%)

Брой заемания на библиотечни единици на действащ студент във висшето училище за академична година по данни от НАЦИД.

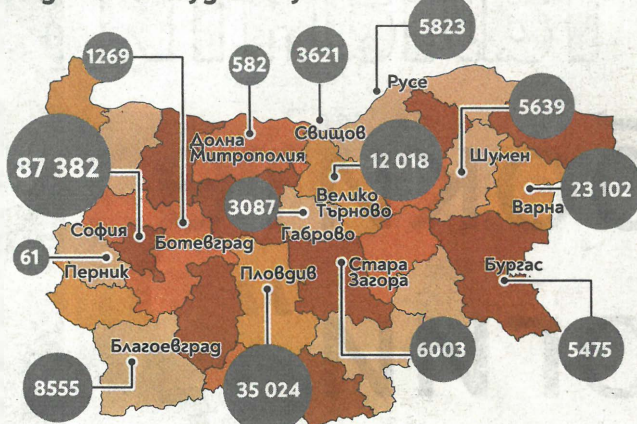
Индикатор 3.5 „Информационно обезпечаване“ – тежест 0,50% (в класация „Изкуства“ 0,50%)

Брой международни бази данни, за които висшето училище е абонирано по данни от НАЦИД.

Индикатор 3.6 „Учебна застроена площ на студент“ – тежест 0,25% (в класация „Изкуства“ 0,25%)

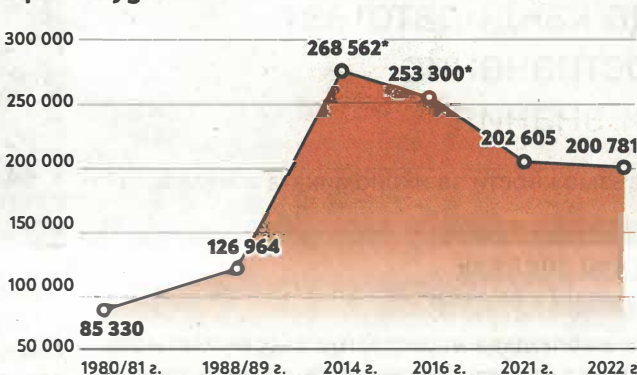
Квадратни метри учебна застроена площ на един действащ студент във висшето училище по данни от НАЦИД. Данните са за

Къде колко студенти учат*

* По данни на Рейтинговата система на висшето училище, като не са отбелязани данните за филиалите на университетите

Брой студенти

* Общ брой студенти

Източници: Статистически годишник, Рейтинг на висшето училище

разгърната площ на сградите, в които се намират помещенията за обучение - аудитории и лаборатории, без площта на опитните полета.

Група 4. „Социално-битови и административни услуги“ – тежест 2,5% (класация „Изкуства“ 2,5%)

Индикатор 4.1 „Стипендии“ – тежест 1,50% (класация „Изкуства“ 1,50%)

Среден разход на висшето училище за стипендии на студент редовно обучение в професионалното направление на съответното висше училище за календарна година (в лева) по данни от НАЦИД.

Индикатор 4.2 „Студентски общежития“ – тежест 1% (класация „Изкуства“ 1%)

Процент от студентите редовно обучение във висшето училище, настанени в студентски общежития по данни от НАЦИД.

Група 5. „Престиж“ – тежест 10% (класация „Изкуства“ 15%)

Индикатор 5.1 „Среден успех от дипломата за завършено средно образование“ – тежест 5% (класация „Изкуства“ 7,5%)

Среден успех от дипломата за завършено средно образование на студентите първи курс в професионалното направление във висшето училище по данни от НАЦИД.

Индикатор 5.2 „Чуждестранни студенти“ – тежест 2% (класация „Изкуства“ 3%)

Процент на чуждестранните студенти от общия брой на действащите студенти в професионалното направление във висшето училище по данни от НАЦИД.

Индикатор 5.3 „Престиж сред студентите“ – тежест 1% (класация „Изкуства“ 1,5%)

Процент от студентите в професионалното направление, посочили съответното висше училище сред трите предоставящи най-добро образование в това професионално направление. Посочванията на собственото висше училище не са взети предвид при изчислението. Данните са от социологическо проучване сред студенти, проведено през 2020 г.

Индикатор 5.4 „Престиж сред работодатели“ – тежест 1% (класация „Изкуства“ 1,5%)

Процент от работодателите, наемащи кадри

с висше образование от съответното професионално направление, посочили, че предпочитат да наемат висшисти, които са завършили съответното висше училище. Данните са от социологическо проучване сред работодатели, проведено през 2020 г.

Индикатор 5.5 „Престиж сред преподавателите“ – тежест 1% (класация „Изкуства“ 1,5%)

Процент от преподавателите, посочили съответното висше училище сред трите, които биха препоръчали в съответното професионално направление. Посочванията на собственото висше училище не са взети предвид при изчислението. Данните са от социологическо проучване сред преподаватели, проведено през 2020 г.

Група 6. „Реализация на пазара на труда и регионална значимост“ – тежест 35% (класация „Изкуства“ 40%)

Индикатор 6.1 „Безработица сред завършилите“ – тежест 8,75% (класация „Изкуства“ 10%)

Процент на официално регистрираните безработни сред завършилите през предходните 5 години професионалното направление в съответното висше училище по данни от НОИ и НАЦИД.

Индикатор 6.2 „Приложение на придобитото висше образование и реализация по призвание“ – тежест 8,75% (класация „Изкуства“ 10%)

Процент на работещите на позиция, изискваща висше образование, или заемащи длъжност по призвание, сред осигурените ли-

ца, завършили професионалното направление в съответното висше училище през предходните 5 години по данни на НОИ и НАЦИД. Лицата на граждански договор, самоосигуряващите се лица и земеделските производители не са взети предвид при изчислението.

Индикатор 6.3 „Принос към осигурителната система“ – тежест 5,75% (класация „Изкуства“ 6%)

Процент на социално осигурените лица в България сред завършилите през предходните 5 години професионалното направление в съответното висше училище по данни на НОИ и НАЦИД.

Индикатор 6.4 „Осигурителен доход на завършилите“ – тежест 8,75% (класация „Изкуства“ 10%)

Среден месечен осигурителен доход на завършилите професионалното направление в съответното висше училище през предходните 5 години по данни от НОИ и НАЦИД.

Индикатор 6.5 „Съотношение на осигурителния доход на завършилите спрямо средната заплата за областта“ – 1,25% (класация „Изкуства“ 1,5%)

Съотношение на средния месечен осигурителен доход на завършилите през предходните 5 години професионалното направление в съответното висше училище по данни от НОИ и НАЦИД спрямо средната брутна работна заплата за съответната административна област (район от ниво 3) в България, в която се намира висшето училище.

Индикатор 6.6 „Регионална реализация“ – 0,25% (класация „Изкуства“ 0,5%)

Дял на завършилите през последните 5 години, които са осигурени от работодател, намиращ се в региона (район от ниво 2), в който се намира висшето училище по данни от НОИ и НАЦИД.

Индикатор 6.7 „Регионална реализация на позиция за висше образование“ – 0,25% (класация „Изкуства“ 0,5%)

Дял на осигурените лица, работещи на позиция, която изисква висше образование.

Делът е пресметнат от завършилите през последните 5 години, чийто работодател е регистриран в региона (район от ниво 2), в който се намира висшето училище по данни, предоставени от НОИ и НАЦИД.

Индикатор 6.8 „Безработица сред завършилите спрямо средната за региона на висшето училище (съотношение)“ – 1,25% (класация „Изкуства“ 1,5%)

Съотношение между регистрираната безработица в региона (район от ниво 2), в който се намира висшето училище, и дела на официално регистрираните безработни сред завършили професионалното направление в съответното висше училище през предходните 5 учебни години. Индикаторът е изчислен на базата на данни за безработицата по региони от НСИ и данни за завършилите, предоставени от НОИ и НАЦИД.

1 Търсят се милион таланти в „дълбоките технологии“

„Клийнтех България“ като официален представител на Европейския институт на общностите за знание и иновации кани университетите да кандидатстват с проекти за създаване и разпространение на предприемачески капацитет и знания

Европейската комисия обяви 2023 година за Европейска година на уменията, поставяйки фокус върху двойния преход – зелена и дигитална трансформация на икономиката. Работна сила, притежаваща необходимите умения, създава устойчив растеж, повече иновации и подобрява конкурентоспособността на бизнеса.

Двойният преход ще трансформира всички сфери на общественения живот – образование, индустрия, наука, градско развитие, предоставяйки

нови възможности за икономиката и хората.

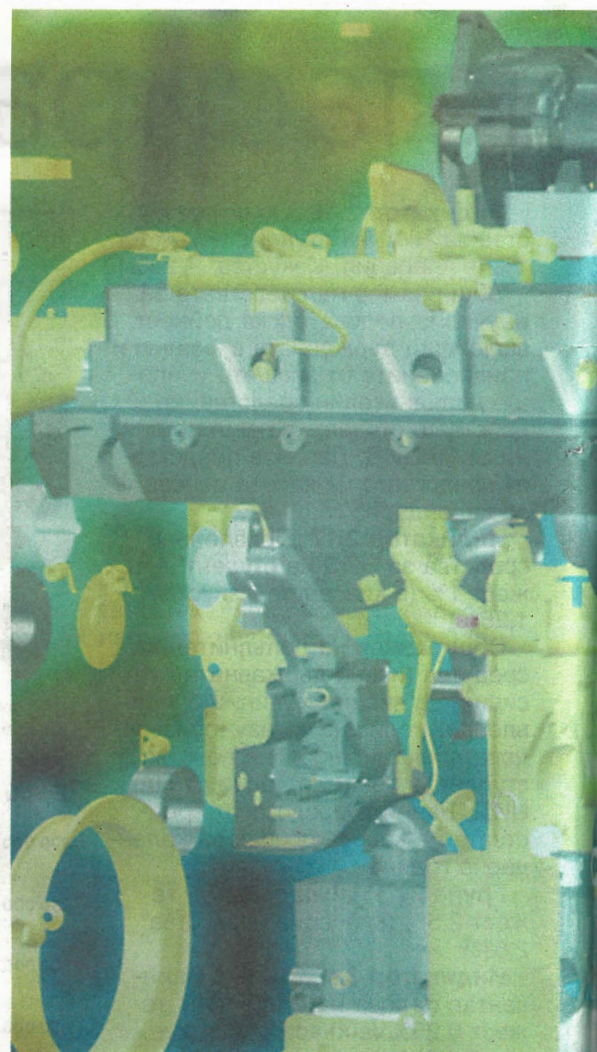
**Пазарът на труда
е силно повлиян
от двойния преход.**

като се наблюдава нарастващо търсене на нови умения за т.нар. професии на бъдещето, свързани с дигитални технологии, устойчиво развитие, ресурсна ефективност, предприемачество, меки умения като кризисен

мениджмънт и други.

По данни на Евростат за 2021 година 28 професии в различни сектори – от строителство до здравеопазване, изпитват осезаем недостиг на кадри.

Нуждата от изграждане на умения в работната сила излиза на преден план и в „Индекса за навлизане на цифровите технологии в икономиката“.

ката и обществото", показващ, че

**четирима от всеки
10 възрастни в Европа
не притежават базови
цифрови умения**

„Липсата на персонал е едно от основните предизвикателства, пред които се изправят европейските компании. Трябва да инвестираме много повече в обучение и придобиване на допълнителни умения. Ето защо предлагам 2023 година да бъде Европейска година на уменията“, заяви председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен в речта си за състоянието на съюза през 2022 година.

Държавите членки си поставиха за цел до 2030 година

**най-малко 60% от
възрастните в ЕС
да бъдат включени
в обучения**

под различни форми, а равнището на заетост да достигне най-малко 78%. Така ще се насърчи ученето през целия живот и ще бъде осигурен достъп на гражданите до нови знания и компетенции.

През юли 2022 година Европейската комисия публикува Новата европейска програма за иновации, чрез която обяви още един ключов приоритет – развитието на „дълбоки технологии“ като основен двигател на двойния преход.

Една от 25-те инициативи, заложили в програмата, е

**привличането и
задържането на
таланти в Европа,**

които притежават необходимите знания и умения за справяне с настоящи и бъдещи социал-

ноикономически предизвикателства.

Целта е до 2025 година 1 милион души в Европа да придобият знания в сферата на „дълбоките технологии“ – инженерни и високотехнологични дисциплини, водещи до покачване на иновационния капацитет.

В подкрепа на тези усилия „Клийнтех България“, съосновател на Българския иновационен форум, постави във фокус ролята на Европейския институт за иновации и технологии (EIT) като двигател на инициативата за 1 милион таланти в „дълбоките технологии“. На събитие на 26 септември 2022 година в София под патронажа на еврокомисаря Мария Габриел темата

**придоби значение в
национален контекст.**

като привлече вниманието на българските институции и на иновационната екосистема. Представители на Министерството на иновациите и растежа, Министерството на образованието и науката, Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия, ректори на вузове, учени от БАН обединиха своите позиции с индустрията и предприемаческата общност в страната и разпознаха важността на инициативата.

**Какво означава
това за българските
университети?**

„Университетите имат ключова роля в развитието и растежа на местните и регионалните иновационни екосистеми“, заявява Мария Габриел, еврокомисар по „Иновации, научни изследвания, култура, образование и младеж“.

Постигането на поставената цел ще изисква мобилизацията на значителен финансов и човешки ресурс в образователната система, като

**университетите ще са
основен проводник
на новите знания
и умения**

в „дълбоките технологии“. В тази връзка в края на месец ноември тази година Европейският институт за иновации и технологии (EIT) отвори трета покана за кандидатстване EIT HEI Initiative, насочена към изграждане на иновационен капацитет във висшето образование.

Университетите са основна целева група на поканата и имат възможност чрез проектни предложения в международни партньорства да формулират конкретни дейности за създаване и разпространение на предприемачески капацитет и знания, укрепване на партньорството с бизнеса и изследователските организации, развитие на услуги за иновации и други с фокус върху „дълбоките технологии“.

Това ще даде необходимата подкрепа на

**университетите
да подобрят
иновационното си
представяне**

и да играят ключова роля в трансформацията на европейската икономика.

Срокът за кандидатстване по поканата е 28 февруари 2023 година.

„Клийнтех България“ в качеството си на официален представител на EIT за страната е точка за контакт за българските университети за включване в EIT HEI Initiative. Организацията е на разположение на заинтересуваните страни за осъществяване партньорства в международните мрежи и включването в проектни предложения по линия на инициативата.

